

Beleidsregel Omgaan met Ontplofbare Oorlogsresten

8,8cm Brisantgranaat FLAK

E.S. de Ruiter

Versie 1.0

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voorafgaand aan de uitvoering van grondroerende werkzaamheden, is het noodzakelijk dat er inzicht is in de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten (O.O.) in de bodem.

Als gevolg van de oorlogshandelingen in de Tweede Wereldoorlog en oefenbeschietingen in de periode tussen ca. 1860 en 1945, zijn er in de gemeente Almere niet tot ontploffing gekomen ontplofbare oorlogsresten achtergebleven. Om diverse redenen, onder andere veiligheid en gebiedsontwikkeling, kan de noodzaak ontstaan om deze ontplofbare oorlogsresten (verder OO genoemd) op te sporen en te ruimen.

Bij het spontaan aantreffen van OO, ontstaat een verhoogd veiligheidsrisico doordat het munitieartikel door beroering alsnog kan exploderen. Onbedoelde detonaties kunnen dodelijk letsel aan mens en dier, en zware schade aan materieel en milieu tot gevolg hebben. Tevens kan een spontane vondst resulteren in meerkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

Een beleidsregel omtrent ontplofbare oorlogsresten in de gemeente Almere is niet eerder vastgelegd. De gemeente Almere beschikt niet over een vooraf aangewezen vernietigingslocatie, daar waar de Explosieven Opruimingsdienst Defensie daar wel om heeft gevraagd, middels de brief d.d. 01-12-2021. Wel zijn er binnen de afspraken gemaakt in de veiligheidsregio omtrent een vernietigingslocatie in Dronten.

In deze OO beleidsregel van de gemeente Almere staat de zogenaamde 'bodembelastingskaart OO' centraal. Deze bevat een feitelijke weergave van de risico-inventarisatie & -evaluatie van het grondgebied van de hele gemeente. Deze kaart is een geografisch overzicht, op basis van uitgebreid archiefonderzoek én de verwerking van eerdere vondsten, waarop locaties aangegeven staan waar naar verwachting nog OO in de bodem liggen.

1.2 Doel

De gemeente Almere vindt het niet wenselijk dat voor ieder afzonderlijk project een historisch vooronderzoek (HVO) en een Projectgebonden Risicoanalyse (PRA) moet worden uitgevoerd.

Daarom heeft de gemeente Almere in 2022 opdracht gegeven tot een HVO voor het gehele grondgebied van de gemeente Almere. Door het uitvoeren van dit onderzoek is er inzicht ontstaan in de kans op aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten. In deze beleidsregel is dit inzicht vertaald naar beleid.

Deze beleidsregel heeft als doel om eenduidigheid te krijgen en te geven omtrent het risico op het aantreffen van mogelijk achtergebleven ontplofbare oorlogsresten in de gemeente en te komen tot een verantwoorde omgang met dit risico.

Deze beleidsregel:

- Geeft inzicht in de processen en werkwijzen rondom het onderzoeken en aantreffen van ontplofbare oorlogsresten;
- Geeft inzicht in de beheersing van de (financiële) gevolgen voor het opsporen, benaderen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten zowel voor gemeentelijke als niet gemeentelijke projecten of ontwikkelingen;

- Verplicht iedereen, die van plan is om grondverzet te plegen in Almere, bouwprojecten of infrastructurele plannen te ontwikkelen, te baggeren, te boren, te sonderen, te heien enz. eerst de nodige actie te nemen op de mogelijke aanwezigheid van OO. Dit geldt zowel voor gemeentelijke als voor niet gemeentelijke projecten. Deze verplichting zal worden opgenomen in het bestemmingsplan.

Bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen of een wijziging van het omgevingsplan moet onder andere informatie vergaard worden omtrent bodemgesteldheid en daarmee over de mogelijke aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten in de betreffende omgeving.

Deze beleidsregel ontslaat echter niet de werkgever, welke op basis van de Arbeidsomstandighedenwet moet onderzoeken of er veilig gewerkt kan worden, van diens wettelijke verplichtingen op dit gebied.

1.3 Termijnen

Deze beleidsregel en de bodembelastingkaart OO worden ten minste éénmaal per jaar geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd. Processenverbaal van oplevering van OO-onderzoek worden jaarlijks, indien aanwezig, op de bodembelastingkaart OO verwerkt. Veranderingen in wet- & regelgeving worden binnen de daartoe gestelde termijnen geïmplementeerd.

Vaststellingsprocedure actualisatie

Indien bij de actualisatie aanpassingen worden gedaan in het beleids- c.q. afwegingskader, dient dit door het college te worden vastgesteld. Voor de overige aanpassingen is vaststelling door de gemandateerde ambtenaar voldoende. In beide gevallen worden zowel de gemeenteraad, als overige betrokkenen (college, burgemeester en afdeling BVLS) geïnformeerd.

1.4 Historische ontwikkelingen in Almere

Daar waar nu de gemeente Almere ligt, was voorheen de Zuiderzee, en vanaf 1932 het IJsselmeer. Dat betekent dat er vaak geen collectief besef is dat er in de voormalige zeebodem sprake kan zijn van de aanwezigheid van OO.

Vóór de Tweede Wereldoorlog werd door diverse Nederlandse stellingen, vanaf ca. 1860 in de richting van het huidige Almere geschoten met verschillende kalibers, als oefening.

Dit noemen we Oudhollandse munitie. Deze munitie is meestal voorzien van (bus)kruit als explosieve lading. Kruit verliest onder invloed van tijd en vocht snel haar werking.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is opnieuw, vanuit verschillende Duitse opstellingen, richting het huidige Almere geschoten, met name met 8,8cm luchtdoel brisantgranaten, deels met oefenmunitie, maar ook met scherpe granaten. Ook andere kalibers zijn aangetroffen bij eerder onderzoek. Deze zijn voorzien van explosieven als lading. Deze ladingen blijven, ook na vele jaren, ontplofbaar. Ook het feit dat het gaat om blindgangers en niet bekend is welke veiligheidsproblemen hebben gegaan die hebben geleid tot het niet tot ontploffing komen, maken het risico tot ontploffing groter dan bij Oudhollandse munitie.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn ook vliegtuigen neergestort binnen het huidige grondgebied van de gemeente Almere. Een aantal van deze liggen mogelijk nog op de bodem van het huidige Markermeer. Ten minste één toestel (gedeeltelijk geruimd) ligt nog in de polder binnen het grondgebied van Almere (Pampus).

Drie vliegtuigwrakken in het Markermeer en één in het Gooimeer zijn vermoedelijk nog aanwezig en zijn aangegeven als aandachtsgebieden. Ook van deze vliegtuigwrakken gaan risico's uit op het gebied van OO. Deze toestellen kunnen immers nog munitie bevatten (zowel klein kaliber schietmunitie als afwerpmunitie).

Na de Tweede Wereldoorlog zijn in het kader van de inpoldering veel explosieven opgeruimd en hebben er allerlei grondroerende werkzaamheden plaatsgevonden, waarbij explosieven zijn aangetroffen. Deze explosieven zijn door de toenmalige voorlopers van de Explosieven Opruiming Dienst (EODD) onschadelijk gemaakt en tot ontploffing gebracht.

Tot 1971 is veel geruimd maar is onbekend op welke locaties de OO precies zijn gevonden en onschadelijk gemaakt. Vanaf 1971 heeft de EODD bijgehouden waar binnen Almere conventionele explosieven (nu OO) zijn geruimd.

Vanwege deze historie is onze gemeente een risicogemeente voor de aanwezigheid van OO uit de Tweede Wereldoorlog. Een deel van de hierbij gebruikte munitie is niet ontploft en mogelijk in de bodem achtergebleven. In de afgelopen decennia zijn bij grondroerende werkzaamheden diverse OO aangetroffen.

De gemeente blijft nu en in de toekomst te maken houden met het onschadelijk maken van deze explosieven.

Er zijn drie situaties waarin de gemeente Almere te maken kan krijgen met OO uit de Tweede Wereldoorlog:

1. Bij de spontane vondst van een explosief dat onmiddellijk moet worden geruimd.
2. Bij voorgenomen grondroerende- en/of baggerwerkzaamheden in een gebied waarvan vermoedens bestaan dat er (resten van) explosieven in de grond zitten.
3. Bij het vermoeden van explosieven op het grondgebied van de gemeente waarbij geen grondroerende- en/of baggerwerkzaamheden worden uitgevoerd.

1.5 Openbare Orde en Veiligheid / Bevoegdheden burgemeester

In het kader van de openbare orde en veiligheid is er geen aanleiding om OO preventief te verwijderen. Eventueel aanwezige OO vormen een aandachtspunt wanneer er grondroerende werkzaamheden plaats gaan vinden. Degene die de graafwerkzaamheden daadwerkelijk uitvoert is verantwoordelijk voor verantwoorde omgang met de eventuele aanwezigheid van OO. De Nederlandse

Arbeidsinspectie ziet erop toe dat, bij graafwerkzaamheden in een verdacht gebied, deze werkzaamheden op de juiste wijze en door een gecertificeerde aannemer worden uitgevoerd. Daarbij heeft de opdrachtgever eigen verplichtingen om de uitvoerende partij op de hoogte te brengen van mogelijke risico's, dus ook OO.

Bij het opsporen en ruimen van OO is de openbare orde en veiligheid het bepalende uitgangspunt. De burgemeester is, op grond van artikel 172 van de Gemeentewet, belast met de handhaving daarvan. Aan hem staan daartoe diverse bevoegdheden ter beschikking, waaronder het geven van noodbevelen en het vaststellen van een noodverordening.

De beslissing om in een concrete situatie al dan niet over te gaan tot het opsporen en ruimen van OO is de bevoegdheid van de burgemeester. Er geldt overigens geen algemene wettelijke verplichting om over te gaan tot opsporing en ruiming van OO, dit hangt af van het concrete geval. Dit wordt beoordeeld in relatie tot het huidige en toekomstige gebruik van het gebied.

1.6 Risicoperceptie

Mensen lopen bepaalde risico's in hun leven. Risicoperceptie is de beleving van deze risico's. Een vrijwillig genomen risico zoals bergbeklimmen of roken zal makkelijker worden aanvaard dan een even groot maar niet vrijwillig genomen risico.

Risico is de vermenigvuldiging van blootstelling, maal de kans dat iets op kan treden, maal het effect (bijvoorbeeld dodelijke slachtoffers). Hiervoor wordt de formule gebruikt:

$$R = B \times K \times E.$$

OO worden bij mensen nog vaak als zeer risicovol ervaren. De kans om te overlijden ten gevolge van een verkeersongeluk is echter nog altijd vele malen groter dan de kans op het aantreffen van OO met een (dodelijk) ongeval als gevolg.

Vooraf direct na de Tweede Wereldoorlog hebben zich in Nederland ongevallen met dodelijke afloop voorgedaan. Deze ongevallen vonden plaats tijdens het opruimen en onklaar maken van OO uit de Tweede Wereldoorlog en niet tijdens routinematige grondroerende werkzaamheden.

Dat er tijdens het uitvoeren van grondroerende werkzaamheden wat kan gebeuren, blijkt uit een ongeval in Duitsland (2006). Een wegwerker heeft tijdens werkzaamheden met een freesmachine een bom uit de Tweede Wereldoorlog geraakt. Hierdoor is de bom ontploft waardoor de freesmachine in twee stukken is gebroken. De wegwerker is hierbij omgekomen. Deze incidenten zijn weliswaar zeldzaam maar dus niet uit te sluiten.

De overheid hanteert risiconormen. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat frequent optredende gebeurtenissen elk met een klein aantal doden (bijvoorbeeld wegverkeersongevallen) gemakkelijker aanvaard worden dan minder vaak optredende gebeurtenissen elk met een groot aantal doden (bijvoorbeeld vliegverkeersongevallen).

Dit terwijl het aantal doden per jaar voor de eerste soort ongevallen veel groter zal zijn.

Het feitelijke risico van OO is niet hoog, zo blijkt uit onderzoek. In de beleving van mensen is het risico (gepercipieerde risico) van een conventioneel explosief uit de Tweede Wereldoorlog wel hoog. Vindt er een ongeval plaats door de aanwezigheid van een conventioneel explosief uit de Tweede Wereldoorlog dan zal dit impact hebben. Een ongeval met een conventioneel explosief zal sneller de publiciteit halen dan een verkeersongeval. De kans om te overlijden door de aanwezigheid van OO zal vele malen kleiner zijn dan de kans om te overlijden door een verkeersongeval. Naast een geringe kans van aantreffen is er ook nog een geringe kans op het daadwerkelijk exploderen van het aangetroffen conventionele explosief, waarbij het ook nog uitmaakt of er een vliegtuigbom of granaat wordt aangetroffen.

Het jaarlijkse risico van overlijden in de rijke industrielanden door een bepaalde activiteit of gebeurtenis waaraan men is blootgesteld, ziet er als volgt uit. OO zal onderaan in deze lijst komen te staan.

Kans op overlijden per jaar

Omschrijving	Risico
Roken	0.1%
Wegverkeer	0.01%
Vliegverkeer	0.001%
Aardbeving	0.0001%
Bliksem	0.00001%

Bekijken we de risico's van OO, vallen deze in een aantal onderdelen uit elkaar. Benaderen we dit met de beoordelingsmethode van Kinney & Wiruth ($R = B \times K \times E$), welke aan de factoren cijfers hebben verbonden, zal dat er ongeveer zo uitzien:

Gevaar	Blootstelling	Kans	Effect	Risico	Conclusie
Aantreffen OO	0,5	1	1	0,5	Aanvaardbaar
Beroeren OO	0,5	1	1	0,5	Aanvaardbaar
Spontane Detonatie OO	0,5	0,5	15	3,75	Aanvaardbaar
Detonatie bij Benaderen OO	6	3	15	270	Maatregelen vereist
Detonatie bij Vervoer OO	6	3	15	270	Maatregelen vereist
Spontane detonatie bij Vernietigen OO	6	1	15	90	Maatregelen vereist

Volgens de gevolgde methodiek zijn de actieniveaus als volgt:

<20	aanvaardbaar risico, geen maatregelen vereist
20-70	aandacht vereist
70-200	correctiemaatregelen vereist
200-400	beheersmaatregelen vereist
>400	activiteit onmiddellijk stoppen

Voor het bepalen van de risico's is gebruik gemaakt van de internationale erkende methodiek van Kinney & Wiruth. Het betreft een puur veiligheidskundige benadering, waarbij maatschappelijke overwegingen nadrukkelijk geen rol spelen.

1.6 Beleidsregel voor metaaldetectie en magneetvissen

Als mensen hobbymatig, door middel van metaaldetectoren en magneetvissen, op zoek gaan naar metaal(resten) in de bodem en het oppervlaktewater, kunnen OO aan de oppervlakte worden gebracht. Dit leidt tot risico's voor de direct betrokkenen en de omstanders.

Omdat een verbod slecht handhaafbaar is en er in Almere relatief weinig naar metaal gezocht wordt, kiest de gemeente Almere ervoor om metaaldetectie en magneetvissen niet te verbieden maar de bewoners periodiek te informeren over de risico's. Communicatiemiddelen die hiervoor worden gebruikt zijn primair de gemeentelijke website en de lokale media. In de communicatie wijst de gemeente op het protocol "Toevalsvondst OO".

Hoofdstuk 2 Wettelijk en formeel kader en raakvlakken

2.1 Wet- en regelgeving

In de wet- & en regelgeving wordt in plaats van de term OO ook de term CE gebruikt.

CE staat voor Conventionele Explosieven. Landelijk is er diverse wet- & regelgeving van toepassing bij OO:

- Gemeentewet, onder andere de artikelen 160, 172, 175 en 176;
- Wet veiligheidsregio's (hierin staan bepalingen over de brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing en geneeskundige hulpverlening. Deze wet geeft het kader voor de bevoegdheden bij rampen en crises;
- Arbeidsomstandighedenwet. Hierin is bepaald dat bedrijven die werkzaamheden samenhangende met het opsporen van ontplofbare oorlogsresten verrichten, in het bezit dienen te zijn van een procescertificaat opsporen conventionele explosieven. In artikel 5 van de Arbeidsomstandighedenwet staat de verplichting voor het doen van een risico-inventarisatie & -evaluatie;
- Overige arbeidsomstandighedenwetgeving; hierin staan verplichtingen voor opdrachtgevers en werkgevers omtrent veilig & gezond werken, ook in relatie met de mogelijke aanwezigheid van explosieven;
- Beoordelingsrichtlijn Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten (BRL-OOO). Voorheen was dit de WSCS-OCE. Deze richtlijn bevat de eisen, waaraan een bedrijf moet voldoen om gecertificeerd te kunnen worden voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten;
- Wet explosieven voor civiel gebruik (Het in de handel brengen van en de controle op explosieven voor civiel gebruik);
- Bommenregeling (financiering Gemeentefonds);
- Wet Wapens en Munitie (hierin staan regels inzake het vervaardigen, verhandelen, vervoeren, voorhanden hebben, dragen enz. van wapens en munitie. OO uit de Tweede Wereldoorlog vallen onder deze wet). Opsporingsbedrijven die gecertificeerd zijn dienen te beschikken over een ontheffing krachtens artikel 4 van deze wet;
- Verdragen van Geneve art. 4 van 1929 en art. 17 van 1949; het bergen van stoffelijke resten uit de oorlog is een taak van de Bergings- & Identificatie Dienst van de Koninklijke Landmacht;
- Wet op de Lijkbezorging; de Burgemeester is verantwoordelijk voor lijkbezorging van onbekende personen, deze roept hiervoor assistentie van de Bergings- & Identificatiedienst Koninklijke Luchtmacht (BIDKL) in;
- Burgerlijk Wetboek, boek 5, art. 5, lid 1: bij het stuiten op een veldgraf is het verplicht om met bekwame spoed aangifte te doen van de vondst bij de gemeente en eveneens zaken in bewaring te geven aan het bevoegd gezag. De gemeente roept de BIDKL ter plaatse;
- Circulaire wrakkenberging; berging en identificatie van stoffelijke resten berust bij de BIDKL;
- Wet Ruimtelijke Ordening: specifiek bestemmingsplannen (bij bestemmingsplanprocedures moet rekening worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven);
- Wabo, specifiek omgevingsvergunning); Bij een vergunning om af te mogen wijken van het bestemmingsplan kunnen voorschriften worden verbonden die zien op een verplichting tot het doen van onderzoek. In bestemmingsplannen kan een onderzoeksplicht bij vergunningsplichtige

activiteiten worden opgenomen. Een onderzoeksplicht kan ook verbonden worden aan een in bestemmingsplannen op te nemen aanlegvergunningstelsel.

Deze beleidsregel van de gemeente Almere is in lijn met de bovengenoemde wettelijke regelingen, een en ander voor zover deze regelingen van kracht waren op het tijdstip van de vaststelling. Wel maakt de gemeente Almere gebruik van haar beleidsruimte om aanvullende regels op te stellen.

Bij het wijzigen of opstellen van een omgevingsvisie, een bestemmingsplan of een omgevingsplan moet informatie over onder andere de bodemgesteldheid worden verzameld. De inhoud van deze voorliggende beleidsregel kan, na de bestuurlijke vaststelling, als directe input hiervoor worden gebruikt. Daarmee is de beleidsregel Omgevingswet conform de vereisten van de Omgevingswet.

2.2 Raakvlakken archeologie en milieu

Tijdens het opsporen en ruimen van OO kan het voorkomen dat andere bodemvreemde materialen worden aangetroffen. Het kan hierbij gaan om archeologisch materiaal of milieu- verontreinigingen (bodem hygiënisch). Het opsporen van OO heeft dus duidelijke raakvlakken met andere bodemdisciplines.

Om te voorkomen dat er op een onjuiste manier wordt omgegaan met het bodemvreemde materiaal is het wenselijk dat er, voorafgaande aan de opsporing en ruiming van OO, afstemming plaatsvindt met zowel de gemeentelijke archeologen van Almere als met de Omgevingsdienst.

Tevens betekent dit dat geen archeologische onderzoeken kunnen plaatsvinden in verdacht gebied, zonder afstemming over de risico's en eventuele beschermingsmaatregelen ten aanzien van OO.

2.3 Stoffelijke resten

Het kan gebeuren dat bij het benaderen/identificeren van OO in het veld stoffelijke resten worden aangetroffen. Conform de wettelijke bepalingen is dan de burgemeester het bevoegd gezag. Het bergen en identificeren van deze stoffelijke resten is voorbehouden aan de Bergings- & Identificatiedienst Koninklijke Luchtmacht.

De afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid, wordt over het aantreffen van stoffelijke resten geïnformeerd door het opsporingsbedrijf en informeert vervolgens de BIDKL en EODD.

Het cluster Veiligheid & Gezondheid informeert de burgemeester over het optreden van beide diensten.

2.4 Handhaving en communicatie

In sommige gevallen is voorafgaand aan grondroerende werkzaamheden OO-onderzoek nodig, maar is er geen wettelijke grondslag om de verplichting af te dwingen, bijvoorbeeld bij vergunning vrije bouwwerken. Handhaven van de OO-

onderzoeksplicht door de gemeente is dan lastig. Daarom zal een aanlegvergunningstelsel in het bestemmingsplan worden opgenomen. Dit houdt in dat er bij grondwerkzaamheden buiten de vrijstelling om, een vergunning nodig is. Dit geeft de gemeente de mogelijkheid te waarborgen dat er veilig gewerkt gaat worden.

Handhaving komt dan met name naar voren in het kader van de Arbeidsomstandighedenwet die een verplichting bevat voor werkgevers om alle risico's voor medewerkers in kaart te hebben en daar adequate beheersmaatregelen voor te treffen. Hier is de Nederlandse Arbeidsinspectie bevoegd.

De noodzaak voor OO-onderzoek zal ook door middel van gerichte communicatie naar de doelgroepen (initiatiefnemers, aannemers, enz.) onder de aandacht worden gebracht.

Bij de aanvraag voor vergunningen dient de communicatie met projectontwikkelaars en aannemers over de noodzaak van OO-onderzoek onderdeel te zijn van de behandeling van de aanvraag.

Eenzelfde strategie wordt gevolgd bij contractonderhandelingen bij de aan- & verkoop van gronden door de gemeente Almere.

Hoofdstuk 3 Bodembelastingkaart OO

3.1 Algemeen:

Om een volledig overzicht te hebben van de gebieden in de gemeente Almere waar mogelijk OO liggen, is het nodig over een (volledige) bodembelastingkaart OO te beschikken. De kaart is tot stand gekomen door archief- & bureauonderzoek uit te voeren naar oude (getuigen-) verslagen, rapporten, eerdere risicoscans, enz. Daar wordt informatie uit eerdere ruimingen aan toegevoegd. Dit betreft het Historisch Vooronderzoek (HVO).

Dit levert een plattegrond van de gemeente Almere op waar gebieden als 'onverdacht', 'verdacht' en 'hoog verdacht' gearceerd staan. In de legenda wordt dan aangegeven welke munitie kan worden aangetroffen en op welke geschatte diepte.

Door het vaststellen van een bestemmingsplan met een aanlegvergunningstelsel voor de gebieden, ontstaat er een overzicht van de gebieden waar we de komende jaren opsporings- en eventueel ruimingsactiviteiten zouden kunnen verwachten.

Op de bodembelastingkaart OO wordt ook per gebied aangegeven welke handelingen in de bodem toelaatbaar zijn zonder verder onderzoek (bijvoorbeeld kabelsleuf graven, planten van een boom, heipalen slaan, baggerwerkzaamheden) en welke handelingen niet mogen zonder verder onderzoek. In het bestemmingsplan worden voor de hoog verdachte gebieden de onderzoeksplicht verbonden aan de omgevingsvergunning voor bouwen of door middel van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden (de zogenaamde aanlegactiviteit).

Met het opleveren en publiek ter beschikking stellen van de bodembelastingkaart OO voldoet de gemeente aan haar verantwoordelijkheid om belanghebbenden zo volledig en tijdig mogelijk te informeren en adviseren over de mogelijke risico's met betrekking tot OO en de te nemen maatregelen.

De bodembelastingkaart OO wordt daartoe openbaar gepubliceerd op de website van de gemeente Almere.

3.2 Landelijke gegevens

Er is een landelijke kaart beschikbaar waarop in beeld is gebracht of er een vooronderzoek en en/of opsporing van OO is uitgevoerd. Deze kaart is te raadplegen via:

<https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart>. Op deze kaart is te zien dat voor een deel van de gemeente Almere een risicokaart beschikbaar is en in een deel van de gemeente (nog) niet. Ook is de bodembelastingkaart van de Provincie Flevoland beschikbaar: bodembelastingkaart Ontploffbare Oorlogsresten (flevoland.nl)

3.3 Huidige lokale situatie

In de gemeente Almere zijn door de jaren heen verschillende historische onderzoeken uitgevoerd. Niet alle onderzoeken zijn integraal omgezet in kaartmateriaal. Niet alle onderzoeken zijn terug te vinden in het archief.

3.4 Gewenste situatie, bepaald door deze beleidsregel

Doordat de bodem steeds vaker en ook diepgaander gebruikt wordt, bijvoorbeeld bij infrastructurele werken, ondergronds bouwen, bodemsaneringen of dijkverzwaring, worden nog steeds niet-gesprongen ontplofbare oorlogsresten gevonden.

In bepaalde gebieden is een verhoogde kans op de aanwezigheid van OO, zo ook in de gemeente Almere. Door het laten uitvoeren van een historisch vooronderzoek voor OO voor de hele gemeente is inzicht ontstaan in de risico's voor de aanwezigheid van OO. Dit geeft duidelijkheid aan betrokkenen.

Hoofdstuk 4 Procedure/werkwijze Ontplobbare Oorlogsresten

4.1 Algemeen:

Ontplobbare Oorlogsresten zijn achtergelaten of niet ontplofte explosieven, danwel munitie, die gemaakt zijn voor oorlogsdoeleinden. Hier vallen dus niet moderne explosieven onder. Over de risico's van OO uit WOII - die al ruim 75 jaar in de bodem liggen - is niet veel te zeggen. Het is niet aannemelijk dat de explosiviteit is afgenomen terwijl de werking wel minder voorspelbaar kan zijn geworden.

Daarom is het van belang wanneer er sprake is van voorgenomen grond- en/of baggerwerkzaamheden op een (inbreidings-)locatie waar mogelijk OO in de bodem zijn achtergebleven een aanvullend onderzoek uit te laten voeren: Projectgebonden Risico-analyse (PRA).

Er kunnen op hoofdlijnen twee aanleidingen zijn voor het uitvoeren van een PRA en vervolgens het zo nodig opsporen en ruimen van OO:

- Spontane vondst van OO, bijvoorbeeld door een boer tijdens het bewerken van het land of tijdens het graven bij bouwwerkzaamheden;
- Het vermoeden dat in een bepaald gebied een (hoge) waarschijnlijkheid bestaat dat OO in de (water)bodem zitten, meestal in combinatie met bijvoorbeeld bouwplannen in dat gebied. In dat geval wordt er altijd gestart met een PRA, zo nodig gevolgd door de opsporing en ruiming van OO. Het op zo vroeg mogelijk moment bepalen welke maatregelen noodzakelijk zijn in het betrokken gebied is van belang voor de veiligheid, maar ook om te voorkomen dat op een later moment grote vertraging in bijvoorbeeld bouwprojecten optreedt.

Iedere persoon of organisatie (de initiatiefnemer), die van plan is om grondverzet te plegen in Almere, bouwprojecten of infrastructurele plannen te ontwikkelen, te baggeren, enz., is verplicht om te informeren bij de gemeente Almere naar de mogelijke aanwezigheid van niet gesprongen explosieven (OO) op het betreffende perceel. Dit geldt zowel voor gemeentelijke als voor niet-gemeentelijke projecten. Deze initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn eigen medewerkers en personen die in zijn opdracht werkzaamheden uitvoeren.

Het is de afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid en Gezondheid, die door het College van B&W gemandateerd, aan de hand van de bodembelastingkaart OO een uitspraak mag doen en eventueel een verplichting tot nader onderzoek (PRA) of detectie mag opleggen aan de verantwoordelijke voor de grondroering. Dit in geval op basis van de bodembelastingkaart OO twijfels bestaan of er voor de voorgenomen werkzaamheden in verdacht gebied (extra) maatregelen noodzakelijk zijn, of deze minder van toepassing zijn (vrijstelling).

4.2 Werkwijze spontane vondst

De spontane vondst (dus buiten projectmatige opsporingswerkzaamheden om) van een OO moet door externen worden gemeld bij de politie via telefoonnummer: 112. Hiermee ontstaat een rol voor de Veiligheidsregio, welke buiten deze beleidsregel valt.

Voor vondsten tijdens het uitvoeren van werkzaamheden door of namens de gemeente Almere is het de afdeling Stadsruimte in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid, dat de politie en de Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz) in kennis stelt.

De politie, in de functie van Explosieven Verkenner (EV) of Teamleider Explosieven en Veiligheid (TEV), besluit bij een spontane vondst (dus niet tijdens het projectmatig opsporen van OO), afhankelijk van de situatie ter plaatse, of de Explosieven Opruiming Dienst Defensie (EODD) gewaarschuwd moet worden. Als vastgesteld is dat het inderdaad om een OO gaat wordt door de politie altijd contact opgenomen met de EODD. De EODD bepaalt op basis van de gegevens van de TEV of zij direct ter plaatse komt of op een later moment.

De EODD bepaalt, op basis van onderzoek ter plaatse, welke maatregelen er worden genomen en zal dat vervolgens afstemmen met de burgemeester of OvD-Bz en de politie. Indien nodig wordt het explosief tot ontploffing gebracht (een gecontroleerde vernietiging). Bij een gecontroleerde vernietiging wordt altijd het cluster Veiligheid & Gezondheid van de gemeente in kennis gesteld door de politie (eventueel via de OvD-Bz) zodat zij de vernietigingslocatie kunnen vrijmaken en mitigerende maatregelen in gang kunnen zetten.

In geval de spontane vondst leidt tot het afkondigen van GRIP 1, treedt een van de ambtenaren uit het cluster Veiligheid & Gezondheid op als adviseur van de OvD-Bz in het Copi. Indien het incident leidt tot GRIP 2, treedt het cluster mogelijk op als adviseur van de Algemeen Commandant Bevolkingszorg (AC-Bz) in het ROT. Ook bij GRIP 3 treedt het cluster op als adviseur van de AC-Bz.

4.3 Werkwijze vooronderzoek en projectplan (bij vermoeden aanwezigheid OO)

Conform het certificeringsschema "Opsporen van ontplofbare oorlogsresten" (CS-OOO) wordt de gemeente Almere schriftelijk geïnformeerd over een opdracht tot onderzoek door het OO opsporingsbedrijf. Een van te voren opgestelde Project Risico Analyse (PRA) en projectplan moeten aantoonbaar goedgekeurd zijn door de opdrachtgever en de gemeente Almere.

Goedkeuring vanuit de gemeente dient plaats te vinden door of namens de burgemeester.

In de praktijk zal dit het cluster Veiligheid & Gezondheid van de afdeling Stadsruimte zijn. Indien nodig informeren zij de burgemeester. Het cluster Veiligheid & Gezondheid draagt er zorg voor dat er goed wordt gecommuniceerd over het projectplan en de werkzaamheden (zowel voor omwonenden als mogelijk andere betrokken partijen in het betrokken gebied), zo wordt ook de politie altijd in kennis gesteld van het projectplan. Ook heeft het cluster Veiligheid & Gezondheid contact met de projectleider van de explosieven opsporing van het betrokken gecertificeerde opsporingsbedrijf.

Het Cluster Veiligheid & Gezondheid kan aanvullende voorwaarden opleggen, indien de specifieke omstandigheden daarom vragen.

Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten: CS 000

In het certificatieschema "Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten" (CS-000) staan de eisen waaraan een bedrijf moet voldoen om gecertificeerd te kunnen worden voor het opsporen van OO. Door de grote gevaren voor veiligheid en gezondheid bij het opsporen en benaderen van OO voor de betrokken werknemers en andere personen, is in het Arbobesluit voorgeschreven dat deze werkzaamheden alleen door CS-000 gecertificeerde bedrijven mogen worden uitgevoerd.

Opsporingsproces

Het opsporingsproces wordt door een gecertificeerd bedrijf uitgevoerd en bestaat uit:

- detecteren (vaststellen van (mogelijke) aanwezigheid van OO met behulp van detectieapparatuur);
- lokaliseren (het 3-dimensionaal vastleggen van de plaats van het OO op basis van de meetwaarden);
- benaderen door laagsgewijs ontgraven (door middel van een beveiligde graafmachine wordt het OO blootgelegd);
- identificeren (vaststellen of het om een OO gaat en vervolgens om wat voor soort OO);
- informeren van het Cluster Veiligheid & Gezondheid en EODD als het daadwerkelijk om een OO gaat;
- tijdelijk veiligstellen van de OO in de Voorziening Tijdelijk Veiligstellen Explosieven (VTVE). Er gebeuren geen handelingen aan het explosief zelf, tot de overdracht aan de EODD;
- de overdracht aan de EODD (de Senior 000-deskundige zorgt voor de overdracht);
- proces-verbaal van oplevering aan de opdrachtgever en het bevoegd gezag.

De ruiming en vernietiging van de OO door de EODD wordt gecoördineerd door de Senior 000-deskundige van het gecertificeerde bedrijf. Het bevoegd gezag (gemandateerd aan de afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid) wordt daarin betrokken. De TEV-er van de politie heeft hierin eventueel enkel een waarnemende taak, anders dan bij het spontaan aantreffen van explosieven. Het bevoegd gezag is en blijft immers de burgemeester.

Na opsporing en ruiming wordt het betrokken gebied vrijgegeven, op basis van de rapportage van het opsporingsbedrijf. De vrijgave geschiedt door het Cluster Veiligheid & Gezondheid namens het bevoegd gezag. Deze gegevens worden verwerkt in de bodembelastingkaart OO.

Vernietiging door de EODD vindt zo veel als mogelijk plaats op een daarvoor door het College aangeduide plaats (zie Vernietigingslocatie) zo dicht als mogelijk bij de projectlocatie (VTVE). Namens het bevoegd gezag wijst het Cluster Veiligheid & Gezondheid deze locatie aan, na advies hierover ingewonnen te hebben bij de commandant van de ruimploeg van de EODD ter

plaatse. Het cluster Veiligheid & Gezondheid informeert vóór de vernietiging, de dienstdoende OvD-Bz.

4.4 Communicatie

Als er tijdens werkzaamheden spontaan OO worden aangetroffen (dus buiten het projectmatig opsporen) die onmiddellijk onschadelijk moeten worden gemaakt, dan zal hierover met omwonenden gecommuniceerd moeten worden.

In dit geval spreken we over crisiscommunicatie. Dit gebeurt volgens het Regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio Flevoland. Vanuit de gemeente Almere vindt crisiscommunicatie plaats in samenwerking met de Veiligheidsregio Flevoland.

Naast de crisiscommunicatie is er risicocommunicatie. Risicocommunicatie gaat over de situatie dat er nog geen ramp of crisis – het vinden van een explosief – gaande is. Tot op heden communiceert de gemeente Almere niet actief over de mogelijke aanwezigheid van OO.

Als er op projectmatige wijze OO worden opgespoord en benaderd, is er géén sprake van crisiscommunicatie, maar risicocommunicatie. De taken hiervan liggen bij de afdeling communicatie van de gemeente Almere.

4.5 Bodembelastingkaart OO

Na onderzoeken, ruimingen of spontane vondsten moet de bodembelastingkaart OO bijgewerkt worden.

De taken en verantwoordelijkheden die hieruit voortvloeien zijn:

- De taak om de bodembelastingkaart OO bij te werken ligt bij de afdeling Stadsbedrijf, team GEO Data van de gemeente Almere (de opsteller van de bodembelastingkaart OO)
- De verantwoordelijkheid voor het leveren van input voor de kaart ligt bij de afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid.
- 1 keer per jaar vraagt het cluster Veiligheid & Gezondheid bij de EODD een lijst op van de aangetroffen OO binnen de gemeente Almere.
- 1 keer per jaar wordt er een update gemaakt van de bodembelastingkaart OO.
De bodembelastingkaart wordt zowel intern als extern gepubliceerd op Intranet/Internet.
- 1 maal per jaar worden alle zaken, die betrekking hebben op OO, besproken met de burgemeester.

4.6 Bestemmingsplan/omgevingsplan

Ook bij het opstellen van bestemmingsplannen, of, onder de Omgevingswet, het wijzigen van het omgevingsplan, dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van OO. Er zal een toets worden uitgevoerd aan de hand van de bestaande bodembelastingkaart OO.

Zolang de Wet ruimtelijke ordening nog in werking is, zal de bodembelastingkaart OO worden overgenomen in een bestemmingsplan dat een aanlegvergunningplicht zal bevatten voor verdachte gebieden. Dit bestemmingsplan zal in aanvulling op bestaande bestemmingsplannen gelden.

Na het inwerking treden van de Omgevingswet zal de bodembelastingkaart OO worden overgenomen in het omgevingsplan door middel van een vergunningplicht voor grondroerende werkzaamheden in verdachte gebieden.

Wanneer in het betreffende gebied een verhoogde kans is op het aantreffen van OO zal er advies worden gevraagd bij de afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid.

4.7 Omgevingsvergunning

Bij het aanvragen van omgevingsvergunningen moet, conform de eerder genoemde vergunningsplicht, ook stil gestaan worden bij de bodembelastingkaart OO. De aanvraag dient door de gemeente getoetst te worden aan de bodembelastingkaart OO, die daarbij ook kijkt naar archeologie.

Wanneer de aanvraag betrekking heeft op een gebied met een verhoogde kans op het aantreffen van OO, zal de gemeentelijke toetser van de aanvraag advies inwinnen bij de afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid, een en ander conform de doelstelling van deze beleidsregel.

4.8 Verkoop van gemeentelijke percelen grond

Bij de voorgenomen verkoop van grond dient de bodembelastingkaart OO door de afdeling Gebiedsontwikkeling geconsulteerd te worden. Dienovereenkomstig de uitslag dient de (potentiële) koper op de hoogte gesteld te worden.

Wanneer de te verkopen grondpercelen betrekking hebben op een gebied met een verhoogde kans op het aantreffen van OO, zal de afdeling Gebiedsontwikkeling advies in moeten winnen bij het cluster Veiligheid & Gezondheid.

Bij het voornemen of uitvoering van bouwrijp maken of andere grondroerende werkzaamheden dan wel de voorbereidingen daartoe moet ook getoetst worden aan de bodembelastingkaart OO. Deze toets ligt bij de afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid.

4.9 Gemeentelijke projecten en projecten door derden *(Ruimtelijke ontwikkelingen en/of grondwerkzaamheden)*

De projectleider van het gemeentelijke ontwikkelingsproject dan wel de projectleider/ werkvoorbereider van een project waarbij grondwerkzaamheden worden uitgevoerd, is tevens opdrachtgever voor een onderzoek naar OO. Geadviseerd wordt om voor het vooronderzoek en voor het detectie- & benaderingsonderzoek een aparte offerte op te vragen.

Dit heeft te maken met de declarabiliteit van een aantal kosten bij het Rijk, alsmede het scheiden van verantwoordelijkheden.

Werkzaamheden voor het project: Projectleider

- Opzetten projectorganisatie
- Planning
- Begroting
- Opdrachtverlening
- Zorgen dat de hierna genoemde werkzaamheden worden uitgevoerd
- Beoordelen projectfasen op rekening houden met OO
- Raadplegen van de bodembelastingkaart OO

Inschatten noodzaak aanvullend onderzoek / maatregelen: Cluster Veiligheid & Gezondheid in samenspraak met de projectleider

- Beslissing nemen op basis van de bodembelastingkaart OO
- Advisering richting projectleider

Werkzaamheden voor het aanvullend onderzoek en/of detectieonderzoek: Projectleider in samenspraak met Cluster Veiligheid & Gezondheid

- Offerte aanvraag en beoordelen offerte
- Beoordelen onderzoeksrapportage
- Advisering richting projectleider

Werkzaamheden voor het bevoegd gezag bij het detectieonderzoek en benadering:

- Beoordelen projectplannen vanuit bevoegdheid burgemeester: Cluster Veiligheid & Gezondheid
- Communicatieplan: Projectleider in samenspraak met afdeling Communicatie
- Locatie aanwijzen voor VTVS voor veiligstellen munitie: Cluster Veiligheid & Gezondheid, na overleg met projectleider OOO bedrijf

Werkzaamheden voor de gemeente bij ruiming/vernietiging ter plaatse:

- Crisiscommunicatie: Veiligheidsregio
- Evacuatie gebied (optioneel bij vernietiging op vindlocatie): Veiligheidsregio
- Vergunningen en ontheffingen: Bevoegd gezag

Een en ander conform de GRIP procedures van de veiligheidsregio.

Werkzaamheden voor de gemeente bij vernietiging elders: Afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid

- Aanwijzen vernietigingslocatie, indien bestaande vernietigingslocatie niet beschikbaar is: cluster Veiligheid & Gezondheid na advies van EODD.

4.10 Vernietigingslocatie

Binnen elke gemeente in Nederland dient een vernietigingslocatie te zijn aangewezen waar ontplofbare oorlogsresten kunnen worden vernietigd. Deze locatie moet voldoen aan de eisen die zijn gesteld door de EODD.

De EODD heeft de volgende richtlijnen opgesteld voor een geschikte plofflocatie voor het ruimen van ontplofbare oorlogsresten:

- 1 Bereikbaar zijn met een voertuig;
- 2 Geen infrastructuur of wegen binnen de uitwerkingssfeer van de explosie;
- 3 Geen brandbare vegetatie rondom het vernietigingspunt;
- 4 Vrije ruimte met een straal van 110 meter rond het vernietigingspunt;
- 5 Overzichtelijk; goed zicht op de lading;
- 6 Beheersbaar zijn zodat derden geen toegang hebben gedurende de werkzaamheden;
- 7 Geen ondergrondse leidingen kabels;
- 8 Geen hoogspanningsleidingen;
- 9 Bij voorkeur bestaan uit zandgrond waar men tot ca. 1,50 meter diep kan graven
zonder op grondwater te stuiten. Indien graven niet mogelijk is, dient een zanddepot
te worden aangelegd, waar men met het aanwezige zand het te vernietigen explosief
met minimaal 1,50 meter zand kan afdekken.

Als er binnen een gemeente geen geschikte vernietigingslocatie kan worden aangewezen, kan worden uitgeweken naar een vernietigingslocatie van een buurgemeente, zulks ter beoordeling van de ruimploeg van de EODD.

Er is in de gemeente Dronten een vernietigingsplaats voorhanden, die gebruikt kan worden door alle gemeenten binnen de Veiligheidsregio. Hierover is een convenant afgesloten binnen de Veiligheidsregio. Het gebruiken van deze locatie is niet verplicht en afhankelijk van de beoordeling door de ruimploeg van de EODD. Voor deze locatie in Dronten wordt momenteel een bijdrage betaald door de gemeente. Het niet langer gebruiken van deze locatie behoeft besluitvorming in de veiligheidsregio.

Gezien de rijafstand vanuit de gemeente Almere, weggezet tegen de transportrisico's, heeft de EODD bij herhaling aangegeven daar geen gebruik van te willen maken. Hiermee blijft de noodzaak voor een eigen vernietigingslocatie bestaan. Gezien de afstand die met explosieven zou moeten worden afgelegd, wordt de locatie in Dronten door de EODD in de praktijk van projectmatig opsporen van explosieven, als niet geschikt geacht.

Op dit moment is er geen van tevoren aangewezen vernietigingslocatie in de gemeente Almere aanwezig. Het gronddepot in Nobelhorst is tijdelijk aangewezen als vernietigingslocatie voor projectmatig aangetroffen OO. Explosieven worden daar vernietigd, tenzij gemotiveerd en na advies van de EODD door Cluster Veiligheid & Gezondheid voor een alternatieve locatie wordt gekozen. Hiervoor zal, zo mogelijk, steeds een op dat moment beschikbaar gronddepot voor worden aangewezen.

Gezien de beperkte ruimte binnen Almere zal per project een geschikte ploflocatie worden aangewezen.

De kans op bodemverontreiniging na het onschadelijk maken van een explosief door middel van een ontploffing is te verwaarlozen. Een aandachtspunt in deze is dat er munitie is waarin picrinezuur zit. Wanneer een explosief een lange tijd in de bodem

heeft gezeten, kan deze zijn gecorrodeerd. Eventuele stoffen (zoals picrinezuur) kunnen dan in de bodem terecht zijn gekomen.

Wanneer er munitie tot ontploffing wordt gebracht op een vernietigingslocatie, is het wenselijk om de locatie te reinigen en de grove scherven er uit te halen. De grote scherven worden door de EODD verwijderd en meegenomen.

De vernietigingsplaatsen dienen na gebruik weer in de oorspronkelijke staat te worden teruggebracht.

Hoofdstuk 6 Afwegingskader

6.1 Principe afwegingskader

Op de bodembelastingkaart OO zijn de naoorlogse geroerde, ontgraven en opgehoogde gebieden in kaart gebracht. Deze gegevens hebben geleid tot een verminderde kans op het aantreffen van OO, waardoor het risico vermindert. De aanwezigheid van OO kan echter meestal niet volledig worden uitgesloten en daarom dient bepaald te worden of er sprake is van een aanvaardbaar risico. De gemeente mag bepalen in welke gebieden en in welke mate er sprake is van een vermindering tot een aanvaardbaar niveau.

De gemeente maakt hierbij gebruik van haar beleidsvrijheid. Daarbij is een afweging gemaakt tussen enerzijds het borgen van een veilige omgang met OO en anderzijds de lastenverzwaring voortvloeiende uit de maatregelen die moeten worden getroffen om het OO risico te verlagen.

Om tot een duidelijke afbakening te komen in welke gebieden wel of geen verhoogde kans op het aantreffen van OO bestaat, is de bodembelastingkaart OO opgesteld. Deze is leidend binnen het afwegingskader. De bodembelastingkaart OO is tot stand gekomen op basis van uitgebreid vooronderzoek voor het hele grondgebied van de gemeente Almere.

Uit dat vooronderzoek is gebleken dat in de gemeente Almere voornamelijk rekening moet worden gehouden met het aantreffen van de volgende OO:

- Geschutsmunitie 8,8cm brisantgranaten (FLAK) Duits
- Geschutsmunitie 12cm brisant & buskruit Oud-Hollands
- Geschutsmunitie 24 cm (oefen) brisant, pantser en brisantpantser Oud-Hollands

Op basis van een analyse van de historische gegevens is de horizontale omvang van de risicogebieden bepaald. Hierbij is enerzijds rekening gehouden met de schietrichtingen en reikwijdten van voormalige geschutlocaties vanwaar op doelen in de voormalige Zuiderzee is geschoten (aangeduid als locaties die mogelijk verdacht zijn). Anderzijds is rekening gehouden met aspecten zoals de locatie, het aantal, en de spreiding van daadwerkelijk geruimde munitieartikelen in de gemeente Almere (aangeduid als risicolocaties). Deze kunnen immers een indicatie zijn van het feit dat voormalige doelen van beschietingen zich hier hebben bevonden en dat hier dus een verhoogd risico is op het aantreffen van blindgangers.

Het resultaat van het aanvullende vooronderzoek is dus drieledig:

Onverdacht gebied:

Locaties waar geen of aantoonbaar risico (meer) aanwezig is;

Verdacht gebied:

Locaties welke zich binnen schootsgebieden hebben bevonden en waardoor er zich hier nog ontplofbare oorlogsresten van een specifiek kaliber kunnen bevinden;

Hoog Verdacht gebied:

Locaties welke zich binnen schootsvelden hebben bevonden én waar in het verleden daadwerkelijk vondsten van ontplofbare oorlogsresten hebben voorgedaan, waardoor de kans dat zich hier een (oefen) doel heeft bevonden leidt tot een hoge kans op het aantreffen van (een) blindganger(s).

Daarnaast is per kaliber van mogelijk te verwachten ontplofbare oorlogsresten de verticale omvang van de verdachte gebieden bepaald (de maximale diepteligging). Deze analyse is gebaseerd op gegevens over zandophogingen, analyse van maaiveldhoogtes en sonderingsgegevens. Bovenstaande gebieden zijn in kaart gebracht op de Bodembelastingkaart OO.

In het vooronderzoek na-conflictperiode is vastgesteld in hoeverre de bodem na de Tweede Wereldoorlog is geroerd. Hierop zijn enkele verdachte gebieden door de aanwezigheid van contra-indicaties (hoofdwatervgangen, waterpartijen en opsporingsgebieden) als onverdacht aangemerkt op de Bodembelastingkaart OO.

Een conclusie 'onverdacht', 'verdacht' of 'hoog verdacht' houdt uiteraard niet in dat feitelijk vaststaat dat er op de aangeduide locatie wel of geen ontplofbare oorlogsresten liggen, maar geeft antwoord op de vraag of het (op basis van het verzamelde en geanalyseerde bronnenmateriaal) aannemelijk is dat deze in een bepaald gebied kunnen worden aangetroffen.

Enkel door middel van opsporingswerkzaamheden kan de feitelijke aanwezigheid en exacte ligplaats van oorlogsresten worden vastgesteld.

In feite is er dus sprake van enkel verdacht gebied en onverdacht gebied, waarbij de gemeente Almere van haar beleidsruimte gebruik heeft gemaakt door, na zorgvuldig onderzoek, binnen het verdachte gedeelte twee handelingsperspectieven weer te geven.

6.2 Risicoafweging

Volgens mondiale militaire inschatting is bijvoorbeeld van de gedurende de Tweede Wereldoorlog afgeworpen bommen en verschoten munitie 10% tot 15% niet tot ontploffing gekomen. Wanneer er explosieven bij werkzaamheden worden aangetroffen, kunnen deze daarom mogelijk gevaar opleveren voor de publieke veiligheid. Daarnaast kunnen deze vondsten een zware belasting voor het milieu vormen.

Om beschikbare middelen gericht in te kunnen zetten, gebaseerd op de risico's, is een afwegingskader noodzakelijk. Onderzoek inzetten in een gebied dat niet als verdacht wordt beschouwd, is niet noodzakelijk, terwijl in gebieden waar het risico als hoog is bepaald, wel maatregelen noodzakelijk zijn.

Het is echter niet proportioneel om zekerheidshalve elke bodemactiviteit vooraf te laten gaan door opsporing. Het is dus zaak om tot een duidelijk geformuleerd en eenvoudig te volgen beleidsregel te komen. Er is voor gekozen om te werken met een z.g. beslisboom.

De beslisboom is tot stand gekomen op basis van de definitief vastgestelde afbakening tussen (mogelijk) verdachte en onverdachte gebieden om op basis daarvan tot een beredeneerde keuze te maken om al-dan-niet over te gaan tot nadere opsporingsactiviteiten.

De afweging, om per gebied het handelingskader te bepalen, is gebaseerd op de risico's die ontstaan voor het beoogd toekomstig gebruik van het gebied, gekoppeld aan de risico's voor medewerkers en (toekomstige) bewoners, alsmede op de risico's die de gemeente Almere privaatrechtelijk zou lopen, bijvoorbeeld bij grond aan- & verkoop.

Daarbij is in ieder geval ook gekeken naar:

- De aanwezigheid en/of concentratie van mensen en levende have bij dagelijkse omstandigheden (risico – gebruiks/leefomgeving)
- Kwetsbare objecten en plaatsen
- Aanwezigheid van ondergrondse en bovengrondse infrastructuur
- Grondwaterpeil en (water) bodemsoort en, in geval van waterbodem, de waterdiepte
- Eventuele relevante naoorlogse ontwikkelingen in het gebied
- Eerder uitgevoerde onderzoeken en ruimingsresultaten
- De omgevingsfactoren die een eventueel detectieonderzoek kunnen verstoren, beïnvloeden of hinderen (begroeiingen, kabels, leidingen, hekwerken, rails enz.).

Op basis van de voorgaande stappen worden de risico's beoordeeld, met onderscheid in:

- Is er sprake van een (reëel beredeneerbare) kans op het aantreffen van OO;
- De kans dat OO ongewenst tot uitwerking komen ten gevolge van activiteiten/handelingen in het kader van (de aanleg/realisatie) van het toekomstige gebruik;
- De uitwerkingsfactoren ten gevolge daarvan (ondergrondse en bovengrondse explosies).

Hierbij is beoordeeld of ten gevolge van activiteiten/handelingen in het kader van het toekomstig gebruik een explosie van de (vermoede) OO wordt verwacht. Op basis daarvan worden één of meerdere van de navolgende handelingskaders in het afwegingskader beschreven.

6.3 Beleidskeuzes

Doel van de gemeentelijk beleidsregel OO is om enerzijds (conform vigerende wet- & regelgeving) een veilige omgang met mogelijk nog in de bodem aanwezige ontplofbare oorlogsresten te borgen, en dit anderzijds op een zo effectief en proportionele wijze uit te voeren. Immers, het streven naar een minimalisatie van risico's kan aanzienlijke kosten met zich meebrengen welke uiteindelijk door de maatschappij worden gedragen. De gemeente beschikt in dit kader over eigen beleidsruimte.

Deze beleidsruimte handelt over de vraag of er bij een specifieke situatie opsporingsactiviteiten overwogen moeten worden, of dat de keuze voor een reguliere uitvoering van geplande bodemingrepen verantwoord is.

Om te weten met welk gebied men te maken heeft, dient men de bodembelastingkaart OO te raadplegen welke via de website van de gemeente te benaderen is (Zie ook Hoofdstuk 3).

De volgende beleidskeuzes zijn gemaakt:

Opgehoogde gebieden

Voor terreinen die na oorlogs zijn opgehoogd, wordt aangenomen dat het ophoogzand van elders is aangevoerd en vrij is van ontplofbare oorlogsresten. Dit is een in Nederland algemeen gehanteerd en geaccepteerde aanname. Uit het aanvullend historisch vooronderzoek is gebleken dat binnen de reeds bebouwde delen van de gemeente Almere uitgegaan kan worden van een ophoging van circa 1 meter dikte. Deze ophogingslaag kan dus onderbouwd aangehouden worden als laag waarvoor geen feitelijke verdenking op de aanwezigheid van oorlogsresten geldt.

Reeds ontgraven bodemlagen

Bodemlagen kunnen als onverdacht worden aangemerkt als deze na de Tweede Wereldoorlog ontgraven zijn tot onder de verwachte diepte van de OO. Hiervan kan sprake zijn bij bijvoorbeeld saneringen, zandwinningen, watergangen, het graven van bouwkuipen en kelders, het graven van leidingentracés etc.

Bij voorgenoemde (of vergelijkbare) bodemactiviteiten is de grondlaag afgegraven en daadwerkelijk van de locatie verwijderd. Eventueel aanwezige ontplofbare oorlogsresten zijn daarmee van de betreffende locatie verwijderd of zijn tijdens de grondroering opgemerkt.

Na het transport van de bodemlaag is nieuwe grond aangevoerd, waarvan aangenomen kan worden dat deze vrij van ontplofbare oorlogsresten is geweest. Ook deze lagen worden als onverdacht aangemerkt.

Geroerde bodemlagen

In bodemlagen die aantoonbaar (intensief) zijn geroerd, is de kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten in de geroerde laag ten opzichte van de situatie ten tijde van mei 1945 verlaagd (maar niet uitgesloten). Het uitsluiten van aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten is klein, maar niet uit te sluiten aangezien het hier geen daadwerkelijk verwijdering van grond betreft en het feit dat grondroeringen veelal niet volledig visueel gecontroleerd zijn uitgevoerd.

Een voorbeeld hiervan zijn bijvoorbeeld agrarische gebieden, waar (ondanks jarenlange grondbewerkingen door ploegen) desondanks nog ontplofbare oorlogsresten gevonden worden. Ofwel door een ander ploegdiepte, ofwel door nieuw geploegde deellocales van het gebied. Om vast te stellen hoe groot het restrisico is binnen reeds geroerde locaties kan bij twijfel het ruim- en meldingsarchief van de EODD geraadpleegd (laten) worden.

Deze informatiebron geeft een indruk van aangetroffen OO binnen een reeds of regelmatig bewerkt gebied en de kans op het nog steeds kunnen aantreffen van munitieartikelen bij grondroeringen.

Bij de totstandkoming van het aanvullend historisch vooronderzoek uit 2022 is hiervan intensief gebruik gemaakt bij het vaststellen van verdachte en onverdachte locaties binnen de gemeente Almere. De uitkomsten zijn verwerkt in de bodembelastingkaart OO. Voor deze gebieden zal de aard van de activiteit leidend zijn voor de beslissing om aanvullend detectie-onderzoek te moeten (laten) verrichten.

Regulier grondgebruik

Regulier grondgebruik omvat grondroerende activiteiten die vanwege de bestemming op betreffend perceel verwacht mogen worden. Vaak betreffen dit oppervlakkige, kleinschalige bodemingrepen zoals het onderhouden van

(openbaar) groen, onderhoudswerkzaamheden in watergangen (het verwijderen van naoorlogs slib), het plaatsen van speeltoestellen, het bewerken van agrarische gronden in de bovenste bouwvoor (ca. 30cm -MV), herbestrating etc.

In voorgenoemde situaties betreffen de bodemingrepen activiteiten die in veelal aangebrachte of reeds geroerde bodemlagen plaatsvinden. Om deze reden kan gesteld worden dat de kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten bij dergelijke activiteiten minimaal is. Indien er regulier grondgebruik plaatsvindt in als verdacht aangemerkte locaties, zullen deze naar verwachting in reeds geroerde of opgehoogde bodemlagen plaatsvinden.

Regulier grondgebruik kan daarom zonder PRA en/of detectie onderzoek worden uitgevoerd. Feitelijk wordt hiermee de situatie zoals die de afgelopen decennia aanwezig was gecontinueerd.

Bodemingreep in onverdachte gebieden

Locaties die zijn betiteld als 'onverdacht' zijn gebieden waarvoor geen onderbouwde motivatie bestaat om te veronderstellen dat zich hier nog ontplofbare oorlogsresten bevinden. Dit kan ofwel doordat deze locaties buiten de horizontale risicoafbakening zijn komen te vallen, ofwel door opsporingsactiviteiten zijn vrijgegeven en waarvoor een Procesverbaal van Oplevering (PVvO) is opgeleverd, ofwel binnen bodemlagen liggen waarvoor de voorgestelde, verticale afbakeningsprincipes gelden.

Binnen deze als 'onverdacht' beschouwde gebieden kunnen bodemingrepen zonder verder OO-onderzoek worden uitgevoerd. Indien onverhoopt toch een munitie(gelijkend) object wordt aangetroffen, dient de vondst middels het 'Protocol Toevalsvondst' te worden afgehandeld.

Bodemingreep in verdachte gebieden

In verdachte gebieden is het risico op aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten aanwezig. Binnen de verdachte gebieden vindt de gemeente Almere OO-onderzoek nodig, tenzij:

- De bodemingreep aantoonbaar plaatsvindt in een naoorlogs aangebrachte grondophoging. In het aanvullend historisch vooronderzoek uit 2022 is vastgesteld dat de reeds bebouwde delen van Almere voorafgaand aan de reeds uitgevoerde bouwwerkzaamheden met een zandpakket van circa 1 meter is opgehoogd;
- De bodemingreep zich binnen een locatie bevindt waarbinnen de als mogelijk verdacht aangemerkte bodemlaag in de naoorlogse periode is ontgraven, afgevoerd en/of voorzien is van nieuwe bodem. Het gehele gebied wordt als onverdacht aangemerkt als de diepte van de toenmalige ontgraving groter is dan de ter plaatse vastgestelde verticale afbakening op de bodembelastingkaart OO;
- De bodemingreep zich in horizontale en verticale zin beperkt tot een bodemlaag die na 1945 aantoonbaar is geroerd. Hier geldt het uitgangspunt dat eventueel aanwezige ontplofbare oorlogsresten destijds zijn opgemerkt, gemeld en geruimd. Voorwaarde is dus wel dat de grondroerende werkzaamheden met

een visuele controle zijn uitgevoerd (bv. het aanbrengen van ondergrondse infra).

Voorgaande houdt in, dat bodemingrepen binnen de niet-verdachte bodemlagen en verdachte gebieden zonder PRA en/of detectie-onderzoek kunnen worden uitgevoerd.

Wel is hier het 'Protocol Toevalsvondst' van toepassing. Dit protocol wordt voorafgaand aan de geplande werkzaamheden aan het uitvoerend personeel voorgelegd.

Bodemingreep in hoog verdachte gebieden

In hoog verdachte gebieden is het risico op aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten onverminderd hoog. Binnen de verdachte gebieden vindt de gemeente Almere een PRA en eventueel detectie onderzoek noodzakelijk, tenzij:

- De bodemingreep aantoonbaar plaatsvindt in een naoorlogs aangebrachte grondophoging. In het aanvullend vooronderzoek uit 2022 is vastgesteld dat de reeds bebouwde delen van Almere voorafgaand aan de reeds uitgevoerde bouwwerkzaamheden met een zandpakket van circa 1 meter is opgehoogd;
- De bodemingreep zich binnen een locatie bevindt waarbinnen de als verdacht aangemerkte bodemlaag in de naoorlogse periode is ontgraven, afgevoerd en voorzien is van nieuwe bodem. Het gehele gebied wordt als onverdacht aangemerkt als de diepte van de ontgraving groter is dan de ter plaatse vastgestelde verticale afbakening op de bodembelastingkaart-OO;
- De bodemingreep zich in horizontale en verticale zin beperkt tot een bodemlaag die na 1945 aantoonbaar is geroerd. Hier geldt het uitgangspunt dat eventueel aanwezige ontplofbare oorlogsresten destijds zijn opgemerkt, gemeld en geruimd. Voorwaarde is dus wel dat de grondroerende werkzaamheden met een visuele controle zijn uitgevoerd (bv. het aanbrengen van ondergrondse infra).

Voorgaande houdt in, dat bodemingrepen binnen de niet-verdachte bodemlagen zonder aanvullend onderzoek kunnen worden uitgevoerd.

Voor alle andere werkzaamheden geldt dat een Projectgebonden Risico Analyse met eventueel detectieonderzoek, voorafgaand aan de aanvang van het werk noodzakelijk is.

Voorbeeld van maatwerk

Vervanging van de oude riolering. Deze oude riolering is na de 2e Wereldoorlog in de grond

gekomen. Het gaat dus om naoorlogs grondverzet. Op basis hiervan is niet nodig om

extra maatregelen te treffen. De nieuwe riolering komt echter een halve meter lager

in de grond te liggen. In dit geval betekent het dat er voor die extra halve meter maatregelen moeten worden getroffen.

6.4 Vrijgegeven gebieden

Er is in de gemeente Almere in een aantal gebieden uitvoerig onderzoek uitgevoerd, waaronder detectieonderzoek. Deze gebieden zijn, eventueel met beperkingen op basis van een Proces Verbaal van Oplevering in kaart gebracht, gecontroleerd door het Cluster Veiligheid & Gezondheid en vervolgens namens het bevoegd gezag vrijgegeven. In deze gebieden kunnen grondroerende werkzaamheden, binnen de eventueel aangegeven gebieden vrij worden uitgevoerd. Deze gebieden zijn als 'onverdacht' vermeld op de bodembelastingkaart OO.

6.5 Ruimingstrategie

Voor het ruimen van OO kan de gemeente Almere kiezen voor een reactieve of een proactieve benadering. Een reactieve strategie houdt in dat de OO pas worden opgespoord en geruimd wanneer dat voor een ontwikkelingsproject of werkzaamheden noodzakelijk is. Met een proactieve strategie wordt bedoeld dat aan de hand van de beschikbare historische gegevens en de omgevingsfactoren (potentiële risicovolle objecten of situaties) een afweging wordt gemaakt om OO te gaan opsporen en ruimen zonder dat hiervoor geplande grondroerende werkzaamheden aan ten grondslag liggen. Beide ruimingstrategieën kunnen ook naast of aanvullend op elkaar worden toegepast.

Voor de gemeente Almere is bij het ruimen van OO een *reactieve* strategie het uitgangspunt.

Het belangrijkste uitgangspunt in de ruimingstrategie is dat de risico's op incidenten met OO op een acceptabel niveau moeten liggen. Het opsporen en ruimen van OO vindt in eerste instantie plaats volgens een reactieve benadering. Dit houdt in dat een blindganger pas geruimd wordt wanneer dat als gevolg van een (ontwikkeling-) project met grondroerende werkzaamheden noodzakelijk is of uit contractuele verplichtingen voortvloeit.

6.6 Bodemonderzoek

Ook voor milieukundig, geotechnisch en archeologisch (m.u.v. proefsleuvenonderzoek) bodemonderzoek geldt dat de kans op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten klein is.

Echter, wordt in het vigerende Arbeidsomstandighedenbesluit gesteld dat aanvullend onderzoek (PRA) nodig is, wanneer de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten niet uitgesloten kan worden. In het geval men conditionerende (boor)onderzoeken uit dient te voeren in als 'verdacht' beschouwd gebied en binnen bodemlagen waarvoor de genoemde situaties niet gelden, dan dienen deze boorpunten vrijgegeven te worden. Voor boordieptes tot circa 3,5m -MV kan dit (bij afwezigheid van verstoringen in de nabije omgeving) middels oppervlakedetectie. Indien er op het boorpunt een verstoring wordt gemeten, kan ter plaatse het boorpunt naar een veiliger locatie worden verplaatst. Indien het een machinale boring betreft, is het een optie om gebruik te maken van een Geopoint conus.

Deze conus is voorzien van een magnetometer (metaaldetector) waardoor voorkomen kan worden dat metalen objecten op grotere diepten geraakt worden.

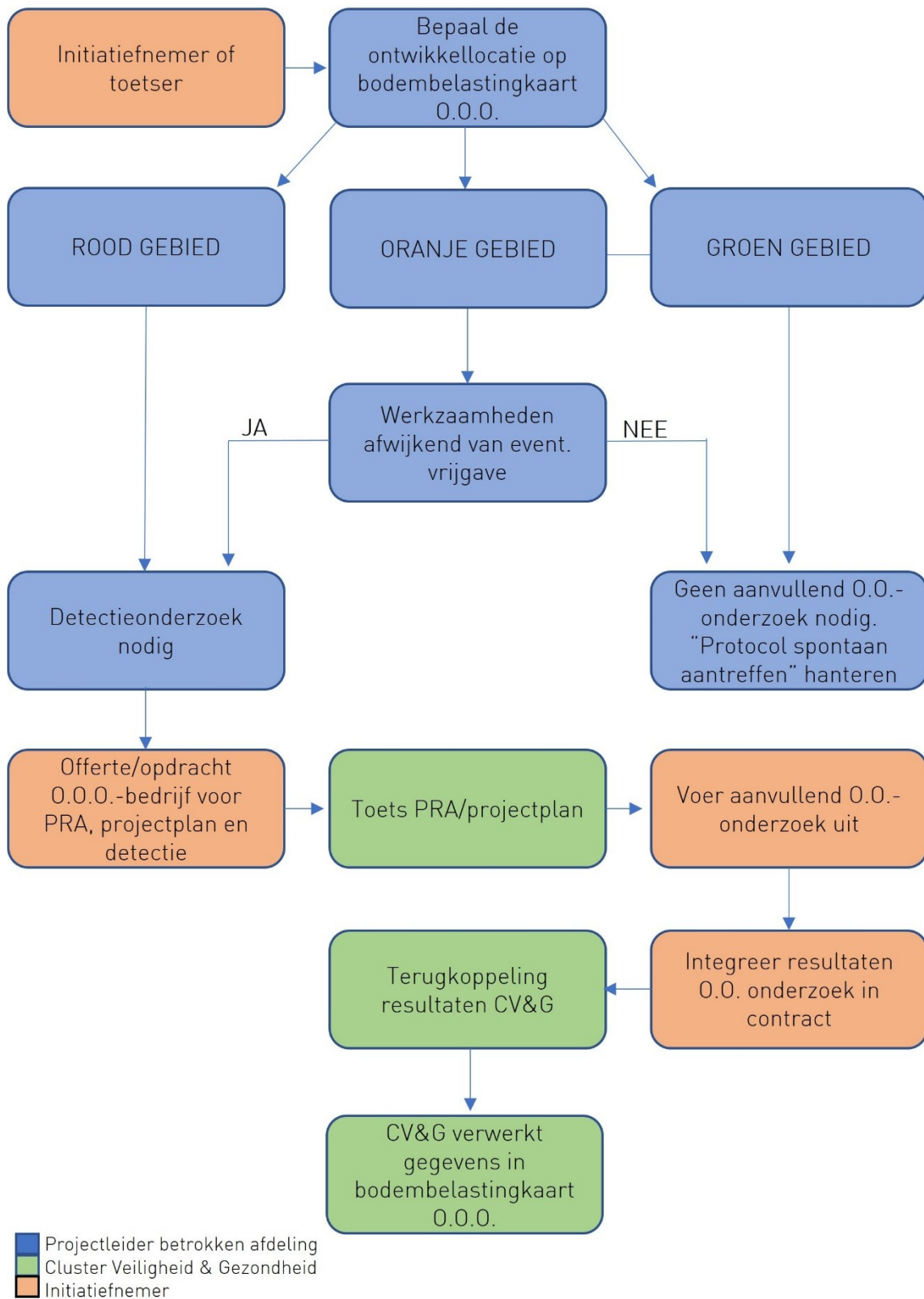
6.7 Aandachtsgebieden vliegtuigwrakken

Binnen het onderzoeksgebied zijn een aantal aandachtsgebieden voor vliegtuigwrakken aangemerkt. In een aandachtsgebied dient aan de hand van detectieonderzoek te worden vastgesteld of er daadwerkelijk sprake is van een mogelijk vliegtuigwrak (en eventuele ontplofbare oorlogsresten).

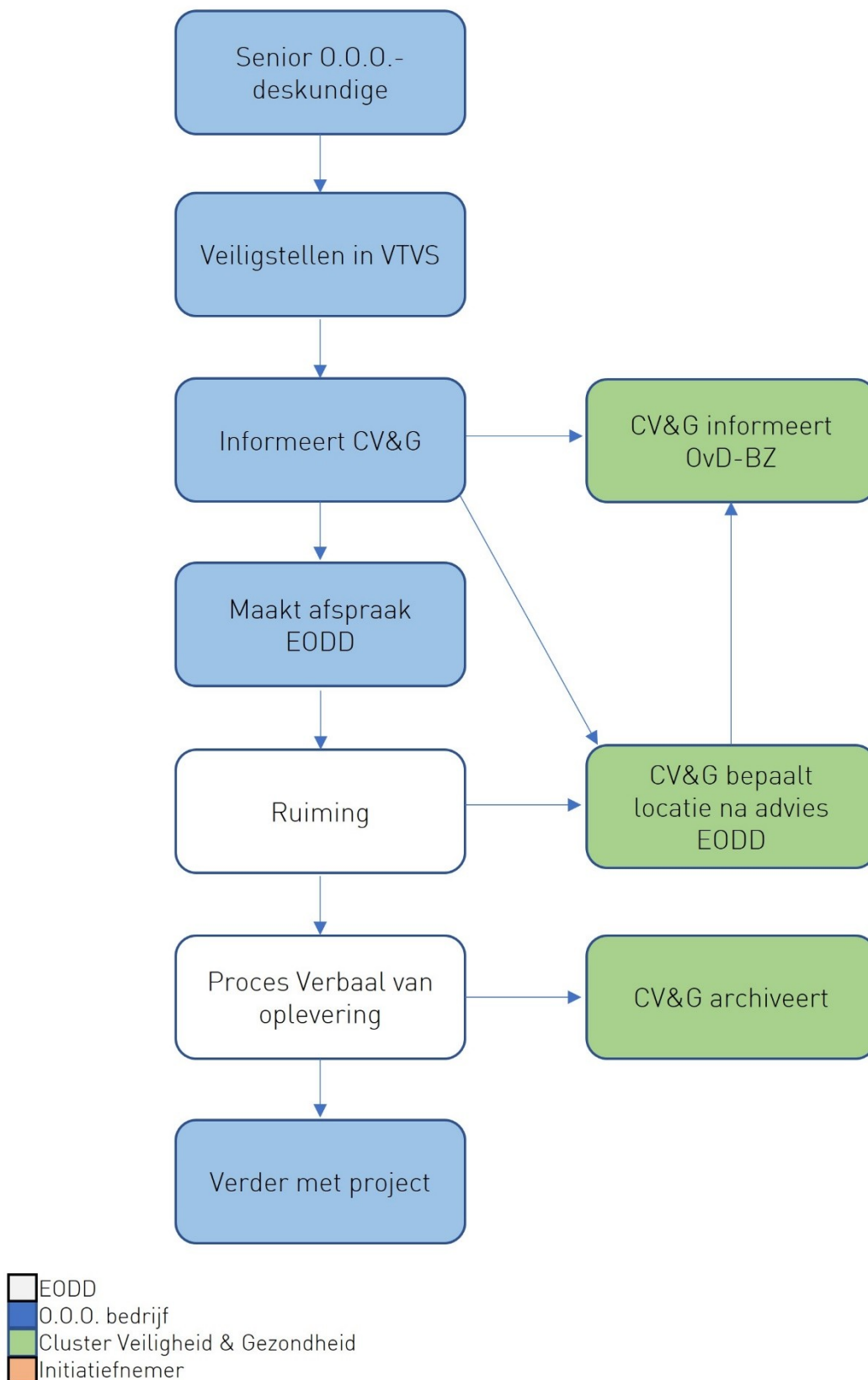
6.8 Afwegingskader / beslisboom

In de schema's hieronder is visueel weergegeven hoe de beleidsregel kan worden gehanteerd door de verschillende partijen.

Figuur 5.1: Werkproces toetsing omgevingsvergunning

Figuur 5.2: Projectmatig aantreffen O.O.

Figuur 5.3: Spontane vondst O.O. (niet projectmatig)

Wat houdt een toevalsvondst van vermoedelijke Ontploffbare Oorlogsresten (OO) in?

Een toevalsvondst houdt in dat er een (vermoedelijk) OO wordt aangetroffen op een locatie en/of tijdstip dat niet in de risicobeoordeling is voorzien. Een toevalsvondst kan plaatsvinden in gebieden die als 'onverdacht' zijn aangemerkt, maar ook binnen gebieden die als 'verdacht' zijn aangemerkt, maar waar op dat moment geen geplande grondroerende en/of opsporingswerkzaamheden plaatsvinden.

Contact Cluster Veiligheid & Gezondheid:

E: clusterveiligheidengezondheid@almere.nl

1. Ga er altijd van uit dat het object gevaarlijk is

2. NIET AANRAKEN of beroeren

3. Stop per direct met alle werkzaamheden en trillingen

4. Markeer de locatie van de vondst

5. Waarschuw anderen

6. Evacueer >200 meter, bij voorkeur bovenwinds

7. Informeer politie (via projectleiding)

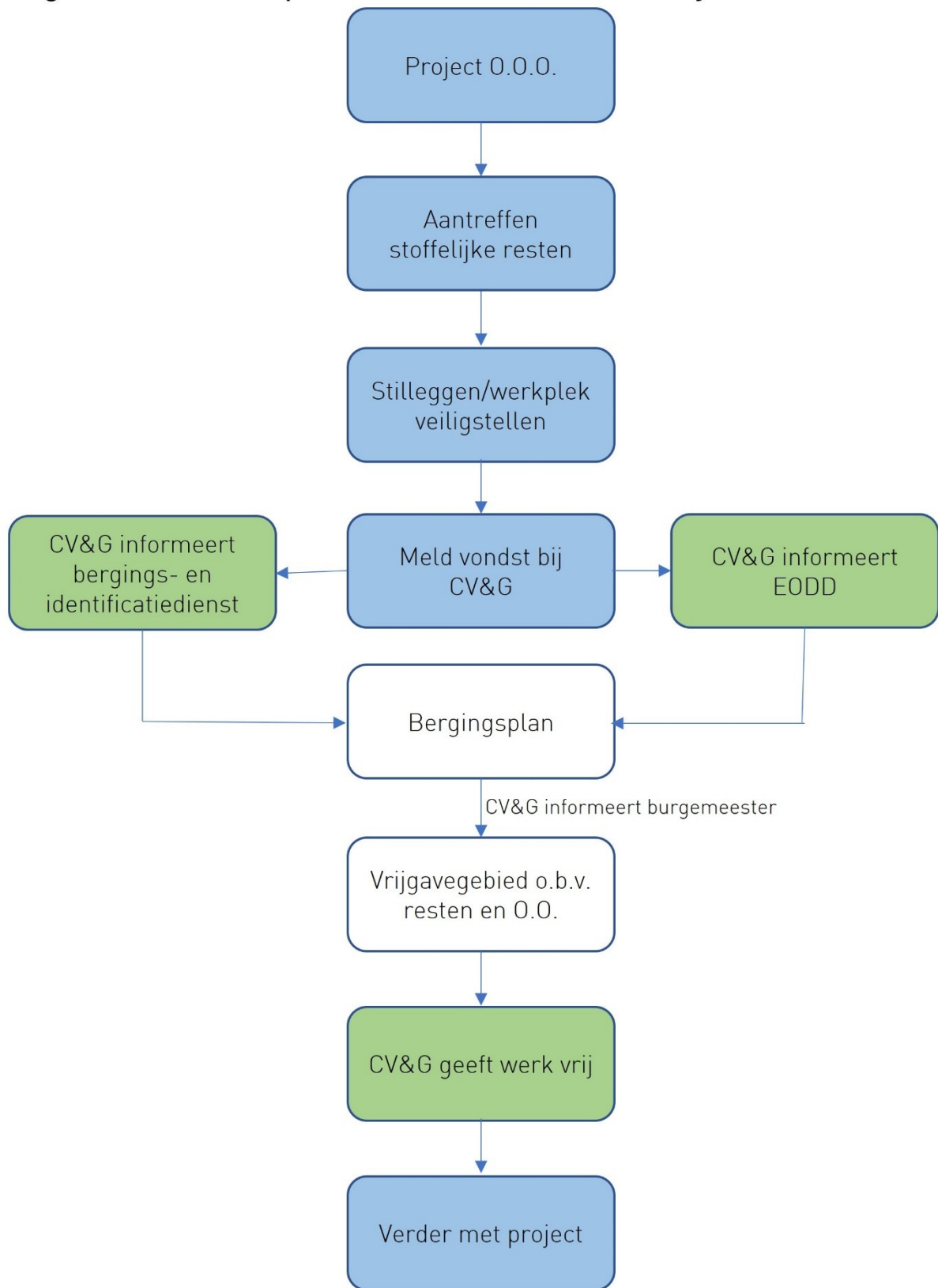
8. Neem contact op met Cluster Veiligheid & Gezondheid

Gemeente Almere

T: 14-036

Figuur 5.4: Werkproces aantreffen stoffelijke resten

6.9 Terugkoppeling

Wanneer er door derden onderzoek, detectie en of ruiming is uitgevoerd, dient er conform regelgeving, een terugkoppeling plaats te vinden van de resultaten aan het bevoegd gezag.

Het bevoegd gezag kan met deze informatie de bodembelastingkaart OO bijhouden.

De afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid verwerkt deze gegevens en zorgt dat hiermee de bodembelastingkaart OO up to date wordt gehouden.

Hoofdstuk 7 Financiën: Gemeentefonds

7.1 De regeling

Voor de kosten van het opsporen en ruimen van OO kan vanuit de centrale overheid een bijdrage (suppletie) worden verstrekt via het Ministerie BZK.

Als gevolg van het aanpassen van de Rijksbijdrageregeling is het vanaf 1 januari 2015 mogelijk om een bijdrage van 68% vergoeding van de werkelijk gemaakte kosten van de opsporing, benaderen en het faciliteren van onschadelijk maken van OO te ontvangen, hierna "de Bommenregeling". Deze regeling loopt via het Ministerie van BZK waarbij de bijdragen worden verstrekt via het Gemeentefonds. De kosten die voor vergoeding vanuit de suppletierегeling in aanmerking komen zijn samengevat en als richtlijn toegevoegd als bijlage 2.

7.2 Gemeentelijk beleid

Om gebruik te kunnen maken van de Bommenregeling dient de gemeenteraad hiertoe in ieder specifiek geval een raadsbesluit te nemen. Er wordt jaarlijkse één raadsvoorstel gemaakt van alle verzoeken/activiteiten die bij de gemeente Almere binnenkomen c.q. zijn uitgevoerd.

De gemeente krijgt een aanvullende bijdrage uit het gemeentefonds van 68% van de hiervoor in aanmerking komende projectkosten, dit zijn kosten op gebied van opsporing, benadering en ruiming van conventionele explosieven. Alle Nederlandse gemeente kunnen echter een aanvraag bij het en als het budget niet toereikend is, wordt het naar rato verdeeld. Er is dus een kans aanwezig dat er minder dan het vergoedingspercentage van 68% wordt vergoed.

De overige 32% kosten voor het opsporen, benaderen en faciliteren van het vernietigen van OO zal door de gemeente zelf gefinancierd moeten worden.

De controle op de legitimiteit van de in te dienen kosten bij het ministerie van BZK is door de rijksoverheid neergelegd bij de gemeenteraad.

7.3 Particuliere en commerciële ontwikkelaars en overheidsinstanties

Indien particuliere of commerciële ontwikkelaars of overheidsinstanties (anders dan de gemeente) in aanmerking willen komen voor een bijdrage (suppletie) uit de rijksbijdrageregeling, kan dit enkel door het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente.

Risico's ten gevolge van het tot uitwerking komen van OO beperken zich immers niet tot de arbeidsveiligheid op de planlocatie. Ook de openbare orde en veiligheid kan hierbij in het geding zijn. Daarom wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen de aanvrager en de gemeente. Na het sluiten van de samenwerkingsovereenkomst en het indienen van de werkelijk gemaakte kosten voor het opsporen en onschadelijk maken van de OO besluit de gemeenteraad om deze kosten in te dienen voor de aanvraag van een rijksbijdrage bij het ministerie van BZK. In de samenwerkingsovereenkomst wordt verder vastgelegd dat:

- de aanvrager aansprakelijk is voor alle (financiële) consequenties betreffende de opsporing, de benadering en het faciliteren van de ruiming van ontplofbare oorlogsresten;
- de Bommenregeling financieel eindig is zodat door de gemeente geen garantie wordt gegeven op het verkrijgen van de bijdrage van het ministerie van BZK;
- via de Bommenregeling maximaal 68% van de hiervoor in aanmerking komende kosten kunnen worden vergoed;
- de aanvrager verantwoordelijk is voor het aandragen van de benodigde bescheiden en het inzichtelijk maken van de kosten, gespecificeerd per kostensoort die voor vergoeding in aanmerking komt;
- het vooronderzoek OO dient te worden uitgevoerd en het projectplan met beheersmaatregelen te worden opgesteld door een hiertoe gecertificeerd bedrijf;
- de gemeente de bijdrage uitkeert aan de aanvrager nadat deze ook daadwerkelijk door de gemeente is ontvangen uit het Gemeentefonds. De gemeente betaalt dus niet meer dan de ontvangen bijdrage en niet eerder dan dat deze daadwerkelijk ontvangen is;
- de niet voor vergoeding in aanmerking komende kosten evenals de resterende 32% blijven volledig voor rekening en risico van de aanvrager.

Op basis van de Bommenregeling is het thans mogelijk dat particuliere en commerciële initiatieven tot maximaal 68% van de hiervoor in aanmerking komende kosten vergoed krijgen. Door vaststelling van deze beleidsregel wordt het kader gesteld waarbinnen deze tegemoetkoming in de kosten mogelijk wordt gemaakt.

In het kader van de dienstverlening kunnen initiatiefnemers een voorschot krijgen op de suppletie-uitkering. Deze regeling geldt alleen voor particulieren met een max. bedrag van € 5.000 per aanvraag.

Samenvattend is de werkwijze als volgt:

- Degene die een tegemoetkoming wil van de kosten van het onderzoek naar OO dient een officieel verzoek in bij de gemeente;
- Tussen de gemeente en de aanvrager wordt een overeenkomst opgesteld;
- Het college maakt jaarlijks een raadsvoorstel met alle verzoeken;
- De gemeenteraad bepaalt welke kosten ingediend worden voor de aanvraag bij het ministerie van BZK en controleert hierbij op de legitimiteit;
- Bedrijven en particulieren worden actief op de hoogte gebracht van de mogelijkheid tot suppletie-uitkering, ook zet de gemeente zich in voor zowel particulieren als bedrijven om gebruik te kunnen maken van de suppletie-uitkering.

Tot slot

Deze beleidsregel treedt in werking daags na publicatie. Indien daar noodzaak toe bestaat, ofwel door het verschijnen van de bodembelastingkaart OO, ofwel door snelle uitputting van het budget, wordt de beleidsregel tussentijds, dus buiten de jaarlijkse planning om, geëvalueerd en indien nodig aangepast.

Deze beleidsregel kan aangevuld worden met een communicatieplan dat ingaat op interne en externe communicatie. Het beschikbaar komen van de bodembelastingkaart OO is een moment dat zorgvuldige communicatie vereist om onrust onder de inwoners en hobbyisten, die juist in de risicogebieden gaan zoeken, te voorkomen. De afdeling Communicatie voert deze taak uit, in samenspraak met het cluster Veiligheid & Gezondheid van de afdeling Stadsruimte.

Tevens is het belangrijk dat alle afdelingen en betrokken teams die met OO te maken zouden kunnen krijgen, hetzij direct hetzij indirect, op de hoogte zijn van de bodembelastingkaart OO en de wijze van advisering. De afdeling Stadsruimte, in het bijzonder het cluster Veiligheid & Gezondheid van de afdeling Stadsruimte zorgt ervoor dat alle betrokken partijen worden geïnformeerd.

Bijlage 1 : DECLARABELE KOSTEN

Kostensoorten (1 t/m 5) opsporing en ruiming

1. Vooronderzoek

Kosten die worden gemaakt bij het vaststellen van risico's en de vermoedelijke ligging van OO waarbij gebruik wordt gemaakt van hulpmiddelen zoals: Archiven, krater/schadekaarten, luchtfoto's, processen verbaal, getuigenverklaringen, literatuuroverzicht et cetera.

2. Opsporing / Ruiming'

- milieutechnisch- en grond mechanisch bodemonderzoek
- bouwkundige vooropname van belendende percelen
- aanvullende verzekeringen
- aan- & afvoer van materiaal en materieel
- inrichten van het werkterrein waaronder: verwijderen van obstakels, omleggen kabels en leidingen, afzetten werkterrein, noodzakelijke dienstverblijven, aansluitingen op nutsvoorzieningen, voorziening voor het tijdelijk opslaan van OO et cetera.
- inzet beveiligde bouwmachines
- inzet detectieapparatuur
- inrichten en verwijderen vernietigingslocatie
- inzet noodzakelijk personeel betreffende: uurtarieven, reisen en reiskosten, risicotoeslag en overnachtingskosten
- herstelwerkzaamheden op de opsporings- en vernietigingslocaties
- directievoering / toezichthouder

3. Preventieve maatregelen

Plaatsen, in stand houden en verwijderen beschermende maatregelen zoals: Containers, mega Blocks, beschermende wanden, scherfwerende dekens, afschermingsconstructie bij ruiming EODD et cetera.

4. Spoed/nood voorzieningen

- Aanbrengen, in stand houden en verwijderen van grond kerende voorzieningen
- Aanbrengen, in stand houden en verwijderen van (grond)waterkerende voorzieningen
- Aanbrengen, in stand houden en verwijderen verkeersmaatregelen

5. Grondwerkzaamheden

Algemeen grondverzet; (grond)werkzaamheden als gevolg van ruiming EODD

Bijlage 2: Opsporingsproces + fasering vermoeden van ontplofbare oorlogsresten

Het opsporingsproces van ontplofbare oorlogsresten dient uitgevoerd te worden door een CS-O.O.O. gecertificeerd bedrijf en bestaat (in grote lijnen) uit de volgende processen:

Detectie: Vaststellen van de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten.

Lokalisatie: Op basis van de waarden uit de metingen wordt de vindplaats van de oorlogsresten vastgelegd.

Ontgraving: Blootleggen van explosief.

Identificatie: Vaststellen om wat voor ontplofbaar oorlogsrestant het gaat.

Informeren: EODD en gemeente.

Veiligstellen situatie: Afzondering van de vindplek van het oorlogsrestant, geen handelingen aan het explosief verrichten.

Overdracht: Aan de EODD, die het oorlogsrestant kunnen vernietigen. Assistentie bij de overdracht door gecertificeerde explosieven-opsporingsbedrijven is mogelijk.

Proces-verbaal: De oplevering van een proces-verbaal aan zowel het bevoegd gezag als de opdrachtgever.